

Moció per a la instal·lació de llambordins o plaques *Stolpersteine* en record a les persones de Girona deportades als camps de concentració nazis

El foment de la memòria històrica és important com a eina de dignificació i record per a les persones que han sigut víctimes de guerres, pogroms o persecucions diverses per raons ètniques, ideològiques, religioses o de qualsevol tipus. Alhora, i més enllà del record necessari, crear espais de memòria és imprescindible per fer pedagogia dels valors de la pau, de la tolerància i del respecte entre les generacions més joves.

A Catalunya i també a Girona, en els darrers anys, s'ha començat a realitzar una tasca exemplar pel que fa al període de la guerra civil i de la postguerra, que és un dels episodis més rellevants de la nostra història recent. Tanmateix, avui volem portar a col·lació un altre element potser menys conegut, però no per això inexistent: el dels gironins i gironines morts o empresonats als camps nazis durant la segona guerra mundial.

Concretament, proposem instal·lar plaques o llambordes de memòria, també anomenats *Stolpersteine*, una idea importada d'Alemanya que va començar a desenvolupar l'artista Gunter Demnig l'any 1992. El 16 de desembre d'aquell any, Demnig va col·locar el primer llambordí davant de l'ajuntament de Colònia com a homenatge als gitanos deportats als camps d'extermini nazis. L'any 1993 va iniciar un projecte adreçat a fomentar la memòria de víctimes del nazisme arreu del món. Els *Stolpersteine* estan fets de formigó de 10 cm per 10 cm i estan coberts d'una fulla de llautó en la qual es graven les dades essencials de la persona que va ser víctima del nazisme.

El seu objectiu és aturar al vianant -de fet, també es coneixen com a *pedres de topada*- i fer-lo pensar en la persona empresonada, desapareguda, assassinada, torturada. Hi ha un llambordí únic per a cada persona, i així molts cops podem trobar tres, quatre o més llambordins junts, corresponents als membres d'una mateixa família assassinats pels feixistes. Des de l'inici del projecte el 1993, s'han instal·lat més de 50.000 llambordins a nou països d'Europa: Alemanya, Àustria, Hongria, Països Baixos, Bèlgica, Txèquia, Polònia, Ucraïna, Itàlia, Noruega i també aquí, a casa nostra. En pocs anys ha esdevingut el memorial més llarg del món. La primera pedra a la península ibèrica es va posar el 2015 a Navàs, i també s'han instal·lat a Igualada i Manresa. Al seu torn, l'any 2012 es creà una aplicació i una web on es recull la ubicació de les diferents llambordes amb la història de tots els assassinats.

No només, però, es ret homenatge a les persones assassinades, sinó també als supervivents, incloent-hi persones que van poder exiliar-se i refugiar-se en altres països. També recuperen la memòria d'aquelles persones que, davant el destí que els esperava, decidiren suïcidar-se. D'aquesta manera i d'una forma simbòlica, els *stolpersteine* reuneixen a les famílies o grups de persones separades per la deportació.

Un estudi del Departament d'Interior i Relacions Institucionals del Govern català, de la Universitat Pompeu Fabra i de l'entitat Amical Mauthausen, eleva a 8.964 el nombre de deportats republicans als camps nazis. D'aquests, 7.347 van estar internats a Mauthausen, 751 a Dachau, i 638 a Buchenwald. La resta es va repartir entre d'altres camps com Neuengamme, Flossenbürg i Ravensbrück. El 59% dels deportats va morir i el 4% es van donar per desapareguts. Un 37% van ser alliberats, encara que en l'actualitat, per qüestions d'edat, la gran majoria de persones que van estar als camps van morir. Un 22% dels deportats eren catalans.

Doncs bé, Girona no pot restar al marge d'aquest homenatge als deportats de la nostra ciutat. Cal recordar per què no es torni a produir un horror com aquest. I cal homenatjar als que varen donar la seva vida per la llibertat de totes i de tots. Per això proposem la instal·lació d'aquestes llambordes i, també, plantegem que siguin una eina pedagògica per a les noves generacions.

De moment hem localitzat tretze gironins que relacionarem a continuació. Malauradament pensem que són moltes més les persones de Girona que foren deportades, i a tal efecte creiem que l'execució d'aquesta moció ha d'anar acompanyada, també, d'una tasca de recerca.

Nom	Data naixement	Data defunció o alliberament (*)	Camp o va ser empresonat	Data entrada al camp
Bartra Canet, Josep	19/03/1906	23/11/1941	Mauthausen	22/01/1941
Gallego Sánchez, Artur	25/12/1903	25/09/1941	Mauthausen	25/01/1941
Gasau Pou, Joan	16/01/1893	19/12/1941	Mauthausen	13/12/1940
Malla Franch, Fidel	27/01/1900	15/11/1942	Mauthausen	27/01/1941
Massa, Francesc	18/04/1892	14/04/1944	Buchenwald	15/01/1942
Pibernat Parés, Josep	24/01/1888	05/05/1942	Mauthausen	06/08/1940
Ribas Llinàs, Josep	03/05/1908	08/04/1942	Mauthausen	08/04/1941
Roca Sureda, Lluís	19/12/1909	05/05/1945*	Mauthausen	08/08/1941
Salazar Laborda, Rafel	24/10/1910	30/04/1945*	Dachau	20/06/1944
Sánchez Tocalon, Gaietà	07/02/1913	02/02/1942	Mauthausen	27/01/1941
Verdaguer Dorca, Gregori	25/01/1920	26/11/1941	Mauthausen	27/04/1941
Vila Bataller, Joan	19/09/1921	24/05/1944	Mauthausen	
Vidal Culubret, Eliseu	28/05/1896	13/11/1941	Mauthausen	13/12/1940

Per tot el que s'ha exposat, portem a APROVACIÓ el següent:

1. Que es faci un cens dels ciutadans deportats en els camps d'extermini nazi.
2. Que es contacti amb l'artista corresponent a fi de que es realitzin i col·loquin les llambordes.
3. Que es facin activitats entre els escolars gironins per recordar-los i educar-los en el respecte a la vida i el rebuig a qualsevol ideologia totalitària.
4. Que s'iniciï un programa d'estudi i treball sobre la temàtica que ens ocupa per a les escoles i instituts de Girona, i que s'habiliti una dotació econòmica a tal efecte.

Maria Mercè Roca
Portaveu ERC-MES Girona

divendres, 28 d'abril de 2017